

Jutrzenka

Bądź z serca pozdrowiona ojczysta święta mowo!

Osobowość Polonijna Roku 2025

Nagroda dla Svetlany Gumeni
za wybitny wkład w promocję
polskiej kultury i oświaty
w Mołdawii

s. 10

POZNAJCIE LAUREATÓW KONKURSÓW ROKU 2025!

- Konkurs Recytatorski
im. Adama Mickiewicza „Kresy” s. 4-5
- Konkurs na Polonijnego Ucznia Roku
„Polskość mi w duszy gra” s. 11
- Konkurs „Polska w mojej pamięci” s. 12
- Konkurs Mądrej Sówki s. 25

Wponiedziałek, 26 stycznia 2026 roku, prezydent Mołdawii Maia Sandu, wraz z przedstawicielami rządu, przebywała z wizytą w Warszawie, gdzie spotkała się z prezydentem Polski. Wizytę zainaugurowała ceremonia oficjalnego powitania przez Karola Nawrockiego na dziedzińcu Pałacu Prezydenckiego.

Podczas wspólnego oświadczenia Maia Sandu podkreśliła, że Polska i Mołdawia mają za sobą ponad trzy dekady partnerstwa opartego na zaufaniu i solidarności. Jak dodała, „Polska wspierała Mołdawię nie tylko jako przyjaciel, ale również jako partner w budowaniu odporności, która chroni naszych obywateli i naszą suwerenność”.

– Raport UE uznał, że w ubiegłym roku Mołdawia poczyniła największe postępy wśród wszystkich krajów kandydujących. Dla nas przystąpienie do UE to najjaśniejsza gwarancja bezpieczeństwa, demokracji i wolności, a Polska natomiast jest stałym, godnym zaufania adwokatem Mołdawii w UE – powiedziała Maia Sandu. Zapewniła, że Mołdawia traktuje wsparcie Polski nie tylko jako znak przyjaźni, ale również jako fundament, na którym można poszerzyć współpracę między oboma krajami. – Mołdawia chce zwiększać handel z Polską i przyciągać więcej polskich inwestycji w dziedzinie rolnictwa, w przemysłowych branżach, IT, budownictwie i gospodarce cyfrowej – powiedziała.

Podczas oświadczeń dla mediów po spotkaniu prezydent Nawrocki zaznaczył, że Polskę cieszy obrany przez Mołdawię kierunek wychodzenia z rosyjskiej strefy wpływów. Jak mówił, rozmowy z Maią Sandu dotyczyły kwestii bezpieczeństwa, a także kwestii edukacji i polityki pamięci. Podkreślił, że Polska w tych dziedzinach oferuje Mołdawii wsparcie swoich ekspertów. Prezydent wskazał, że rozmowa z Maią Sandu dotyczyła również relacji gospodarczych, w tym polskich inwestycji w Mołdawii, m.in. w sektorze winiarskim; w ubiegłym roku grupa Maspex kupiła mołdawską spółkę Purcari.

– Wspieramy także Mołdawię w drodze do Unii Europejskiej. Takie deklaracje padają ze strony polskiego rządu i dzisiaj padają ze strony Prezydenta – zaznaczył Karol Nawrocki.

Polska od lat wyraża wsparcie dla proeuropejskich aspiracji Mołdawii. W sierpniu ubiegłego roku, przed wyborami parlamentarnymi w Republice Mołdawii, premier Donald Tusk wraz z prezydentem Francji Emmanuelem Macronem i kanclerzem Niemiec Friedrichem Merzem odwiedził Kiszyniów, by wyrazić wsparcie Mołdawii w jej dążeniu do członkostwa w Unii Europejskiej.

źródło: pl.belsat.eu, wiadomosci.onet.pl

nr 1 [300] 2026 r.

Miesięcznik z kwartalnym dodatkiem
AFISZ POLSKO-MOŁDAWSKI

Ukazuje się od listopada 1996 r.
Zarejestrowany 2 maja 2007 r.
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Republiki Mołdawii

Adres do korespondencji:
Redakcja „Jutrzenki”
skr. poczt. 983
MD-3101 Bălți MOLDOVA
e-mail:
redakcja.jutrzenka@gmail.com

www.jutrzenka.md

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów, także odmowy publikacji bez podania przyczyny. Nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń. Poglądy i opinie zawarte w artykułach mogą być niezgodne ze stanowiskiem redakcji.

Redaktor naczelny
Helena Usowa

Zespół redakcyjny:
Wanda Burek
Elena Dudari
Anna Gaydamowicz-Mazur
Alła Klimowicz
Stefan Ladryk
Zofia Nieczaj
Anna Plutecka
Elena Pumnea
Tatiana Zalewska

Współpraca:
Jolanta Domek-Tobolska
Anna Dubiel
Wiktoria Klimowicz
Natalia Pityn
Lucia Țurcanu

Redaktor strony internetowej
Małgorzata Kiryłłowa

Druk: Logo-Design, Chișinău

ISSN 1857-324X

W NUMERZE

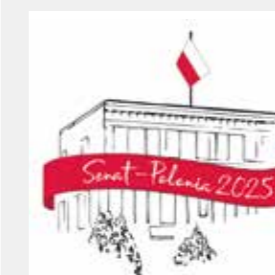
- **Wiadomości polonijne:**
 - Polska poezja kolejny raz w Bielcach 4
 - VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej w Kiszyniowie 6
 - Ziuwa Internațională a Educației Diasporei Poloneze 9
- **Temat z okładki.** Propagatorka polskości w Republice Mołdawii Svetlana Gumeni 10
- **Wiadomości polonijne:**
 - Wyniki konkursu „Polskość mi w duszy gra” 11
 - Wyniki konkursu „Polska w mojej pamięci” 12
- **Newsy dla Polonii** 13
- **Postacie.** Stanisław Staszic 14
- **Newsy dla Polonii.** Patroni roku 2026 15
- **Kronika polonijna:**
 - Mikołajki 2025 16
 - Świąteczne spotkania w środowiskach polonijnych Mołdawii 18
- **Historia i tradycje.** Dawno temu w śniegu 20
- **Galeria Jutrzenki.** Katia i naddniestrzański śnieżny kot 23
- **30 lat razem z Jutrzenką** 24
- **Klub Mądrej Sówki** 25
- **Smacznego!** Galette des Rois 26
- **Zakochaj się w Polsce.** Orszak Trzech Króli w Krakowie 26

ZDJĘCIE NA OKŁADCE

Dyrektor Biblioteki im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie Svetlana Gumeni – lauretka statuetki „Osobowość Polonijna Roku 2025”

Zadanie współfinansowane ze środków Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2026 roku

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Senatu RP oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego.

KONKURS RECYTATORSKI IM. ADAMA MICKIEWICZA DLA POLAKÓW Z ZAGRANICY „KRESY 2025”

W eliminacjach, które odbyły się w listopadzie 2025 roku w dziewięciu krajach (Białoruś, Czechy, Gruzja, Kazachstan, Litwa, Łotwa, Mołdawia, Rumunia, Ukraina), wzięło udział ponad 2,5 tysiąca recytatorów. Konkurs odbywał się w czterech kategoriach wiekowych.

I już w grudniu 2025 roku 21 recytatorów brało udział w finałowych spotkaniach Konkursu Recytatorskiego w Białymstoku. Co roku spotykają się tu recytatorzy z najstarszej kategorii wiekowej, którzy przyjeżdżają z opiekunami.

Mołdawię reprezentowali Olga Duda (Kiszyniów) i Dmitrij Zagorujko (Bielce). Grand Prix tegorocznego konkursu zdobyła Karolina Filipczyk z Czech. Oprócz głównej nagrody recytatorka otrzymała także Nagrodę Publiczności.

Podczas finałowych spotkań recytatorzy biorą w Białymstoku udział w warsztatach artystycznych: wokalnych, aktorskich, w tym z dykcji, spotykają się ze swoimi rówieśnikami z Polski (wolontariuszami konkursu), zasiadają do kresowej Wigilii.

Polska poezja kolejny raz w Bielicach

16 listopada br. do Domu Polskiego w Bielicach ze wszystkich szkół polonijnych w Mołdawii zjechali się wraz z opiekunami w liczbie 48 mali i duzi, młodszy i starsi uczniowie na ten jedyny i wyjątkowy konkurs – Konkurs Recytatorski im. Adama Mickiewicza „Kresy”. Tym razem to już jego 34. edycja. W każdym roku ci miłośnicy polskiej poezji mierzą się z trudną polską wymową, z odpowiednim przekazaniem treści wygłaszanego tekstu i na końcu – ze stresem i emocjami, jakim jest publiczne wystąpienie.

Wybór tekstów jak zawsze od Sasa do Lasa, od Mistrza z Czarnolasu do Wisławy Szymborskiej i przez innych mniej i bardziej znanych poetów. Tym razem ciekawe było zainteresowanie wierszem naszej noblistki „Kot w pustym mieszkaniu”. Czyżby młodzi nie wiedzieli, że jest to utwór o śmierci, a nie o kocie? Ale tak już jest, że przygotowujący swoich uczniów do tego konkursu nauczyciele są postawieni przed trudnymi wyborami. Ciągłe myślenie: „A co się spodoba?”. Konkurs, moim zdaniem, od dawna powinien określić zasięg tematyczny tekstów, np. przyroda, przyjaźń, miłość, ojczyzna, itd. Nauczycielom byłoby łatwiej.

Pełną napięcia konkursową atmosferę swoją serdecznością i gościnnym uśmiechem rozładowywała dyrektor placówki pani Olesia Górka. Uczestnicy wystąpili w czterech wiekowych grupach. W przerwie miłym akcentem był smaczny posiłek w restauracji. Młodzi recytatorzy mogli się wzmocnić przed ostateczną rozgrywką i walką o te najbardziej pożądane miejsca, które gwarantują wyjazd do Polski, do stolicy Podlasia na finał konkursu.

Nad sprawną pracą mołdawsko-polskiego jury czuwała jego przewodnicząca – redaktor naczelna polonijnego czasopisma „Jutrzenka” pani Helena Usowa. Należy podkreślić wkład sędziów z Polski, którzy uczestniczyli w konkursie online. Pani dr Magdalena Kiszko-Dojlidko jest aktorką i wykładowczynią w Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Warszawie Filia w Białymstoku, a pan Jacek Dojlidko pracę w teatrze łączy z pracą wykładowcy na Wydziale Sztuki Łalkarskiej tej akademii. Ich niezwykle trafne uwagi były cenną pomocą w ocenianiu konkursantów.

Bez sporów, kłótni i długich debat jury podjęło decyzje i zwycięzcami w ostatniej grupie zostali: Olga Duda i Dmitrij Zagorujko. Wszyscy wyróżnieni otrzymali nagrody rzeczowe i dyplomy. Dodatkowe nagrody książkowe dla młodzieży ufundowała redakcja „Jutrzenki”. Wydarzenie zakończył występ jurorki pani Wiktorii Klimowicz, która z werwą wyrecytowała fragment z „Pana Tadeusza”, którym kiedyś zajęła 2. miejsce w finale w Białymstoku (2006). Zasłużyła na gromkie oklaski.

Dziękujemy organizatorom za to piękne święto polskiej poezji, polskiego języka, polskiego słowa. Do zobaczenia w przyszłym roku!

PS. Ze swojej strony pragnę podziękować organizatorom konkursu w Bielicach, a szczególnie pani dyrektor Olesii Górskiej za włączenie mnie w skład jury. To był dla mnie zaszczyt.

Jolanta Domek-Tobolska
nauczyciel skierowany do pracy przez ORPEG

LISTA ZWYCIĘZCÓW ELIMINACJI CENTRALNYCH KONKURSU RECYTATORSKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA „KRESY 2025” W MOŁDAWII

I KATEGORIA /dzieci do 7 lat/:

- I miejsce **Margarita Martin** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielicach)
II miejsce **Dmitri Tabunșic** (Przedszkole nr 89 „Jaskółka” w Kiszyniowie)
III miejsce **Damian Javița** (Przedszkole nr 89 „Jaskółka” w Kiszyniowie)

II KATEGORIA /dzieci 8-12 lat/:

- I miejsce **Amelia Górka** (Dom Polski w Bielicach)
II miejsce **Sofia Grabowiecka** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielicach)
III miejsce *ex aequo* **Mateusz Sajewski** (Towarzystwo Polskiej Kultury „Jasna Góra” w Tyraspolu)
Aleksandra Filipowska (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielicach)

III KATEGORIA /młodzież 13-15 lat/:

- I miejsce **Tatiana Kosowska** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielicach)
II miejsce **Michał Horbowski** (Poska Szkoła przy Bibliotece im. A. Mickiewicza w Kiszyniowie)
III miejsce *ex aequo* **Galina Suworowa** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielicach)
Wiktorja Topal (Stowarzyszenie Polaków Gagauzji w Komracie)

IV KATEGORIA /młodzież powyżej 16 lat i dorośli/:

- I miejsce **Olga Duda** (Szkoła Języka Polskiego przy Parafii w Kiszyniowie)
II miejsce **Dmitrij Zagorujko** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielicach)
III miejsce **Regina Cușnir** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielicach)

zdjęcie: www.facebook.com/polacy.gagauzji

VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej w Kiszyniowie

■ Dr Aleksandra Jędrzysek, prof. MANS, Rektor PASSH w trakcie wykładu

■ Grażyna Kowalczyk-Bronczyk podczas prezentacji wydawnictwa PASSH

■ Uczniowie kiszyniowskich liceów podczas warsztatów z Mirosławą Lipką (PASSH)

■ Dyrektor Biblioteki im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie Svetlana Gumeni i prowadzący konferencję Mirosław Szczęśniak

7 grudnia 2025 roku odbył się VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej (MDEP), wydarzenie integrujące środowiska edukacji polonijnej z całego świata. Jest to cykliczna konferencja naukowa organizowana przez Polską Akademię Nauk Społecznych i Humanistycznych w Londynie.

Konferencja – realizowana w formule hybrydowej w Kiszyniowie oraz online – stanowiła przestrzeń wymiany doświadczeń nauczycieli, pedagogów, badaczy i liderów szkół polonijnych, podejmując kluczowe zagadnienia związane z nauczaniem języka polskiego, wspieraniem dobrostanu uczniów oraz rozwojem zawodowym nauczycieli.

Wydarzenie odbyło się pod patronatem honorowym Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. Projekt został dofinansowany przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego ze środków budżetu państwa.

Relacja z konferencji w Bibliotece im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie

Wydarzenie to miało na celu umocnienie globalnej społeczności polskiej edukacji i wymianę doświadczeń w obliczu nowych wyzwań. Uroczystego otwarcia VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej dokonała dr Aleksandra Jędrzysek – Rektor Polskiej Akademii Nauk Społecznych i Humanistycznych w Londynie. Ważnym punktem programu była wzruszająca część artystyczna, w której wystąpił laureat zeszłorocznego tytułu „Osobowość Polonijna Roku” Bartłomiej Bukowski – śpiewak operowy z Magdeburga, zasłużony dla tamtejszej Polonii.

Szczególnym momentem podczas Konferencji 7 grudnia było obejrzenie prezentacji „Śladami Polaków w Mołdawii” mgr Svetlany Gumeni, dyrektor Biblioteki im. A. Mickiewicza w Kiszyniowie. Historia Polaków na terytorium Republiki Mołdawii sięga wielu pokoleń wstecz. Schronienie znajdowali tu uczestnicy polskich powstań narodowych i zesłańcy syberyjscy, których przymusowo przesiedlano z tej „niełudzkiej ziemi” w ramach stopniowego łagodzenia zesłańczej kategorii. Na tereny między Prutem a Dniestrem trafiali również Polacy z Podola, Pokucia, Bukowiny i Galicji, szukając lepszych warunków życia i rozwoju osobistego. Polacy, którzy przybyli na tereny w drugiej połowie XIX wieku, osiedlali się głównie w Kiszyniowie. Działalność rozpoczęły pierwsze polskie organizacje. Założone w 1898 roku Polskie Towarzystwo Dobroczynności było największe. W 1902 roku działała już pierwsza szkoła polskojęzyczna, do której uczęszczało 96 dzieci. Działał także Dom Seniora.

Po wystąpieniu gościa specjalnego rozpoczął się rozbudowany blok wydarzeń. Najpierw ogłoszone zostały wyniki Międzynarodowego Konkursu na Ucznia Roku pt. „Polskość mi w duszy gra”, a laureaci zaprezentowali swoje wystąpienia. Jury w składzie: Mirosława Lipka, Małgorzata Burba i Piotr Kośla nie miało łatwego zadania, dlatego że nadesłane prace były na bardzo wysokim poziomie. Laureatom uroczystie wręczono nagrody. *(więcej czytaj na s. 11 – red.)*

Następnie uczestnicy zobaczyli przygotowane nagrania w ramach cyklu „Głosy Polonii: światowe spotkania z językiem polskim”, w których uczniowie, nauczyciele i dyrektorzy szkół polonijnych z całego świata dzielą się doświadczeniami. W ramach tej inicjatywy zaprezentowane zostały trzy wywiady: z nauczycielką skierowaną przez ORPEG do pracy w Brazylii – Renatą Matusiak i dwójką absolwentów Teoretycznego Liceum im. M. Gogoła w Kiszyniowie – Margaritą Ababii i Włodzimierzem Żurawskim.

Kolejnym punktem było ogłoszenie wyników konkursu na Polonijnego Artystę Roku „Kreatorzy uczuć i wyobraźni”, połączone z prezentacjami laureatów.

Po wręczeniu nagród dla uczniów przyszedł czas na pokaz reportażu oraz wręczenie statuetki „Osobowość Polonijna Roku”. Została nią mgr Svetlana Gumeni – dyrektor biblioteki im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie. Pani Dyrektor jest Mołdawianką, ale bardzo silnie związana jest z promowaniem kultury polskiej w Kiszyniowie. W bibliotece jest bogaty księgozbiór literatury polskiej, albumów historycznych i geograficznych. Biblioteka im. Adama

Mickiewicz jest bardzo ważnym ośrodkiem życia kulturalnego w stolicy Mołdawii. Rok rocznie tu odbywa się Narodowe Czytanie, spotkania z autorami książek i przedstawicielami najwyższych władz Rzeczypospolitej Polski. Od września 2024 roku odbywają się w bibliotece zajęcia języka polskiego dla dorosłych i dzieci.

W dalszej części konferencji odbyła się prezentacja Wydawnictwa Naukowego PASSH i czasopisma „Archive of Social Sciences and Humanities”. Wydawnictwo PASSH, które działa na rynku wydawniczym od 2020 roku, zaprezentowała Grażyna Kowalczyk-Brończyk. Głównym celem i misją wydawnictwa jest wspieranie rozwoju nauk społecznych i humanistycznych, poprzez publikowanie recenzowanych monografii naukowych, prac pod redakcją naukową, artykułów naukowych i edukacyjnych. W czasopiśmie PASSH „Archive of Social Sciences and Humanities” publikowane są artykuły naukowe z szerokiego spektrum dyscyplin, m.in.: pedagogiki, psychologii, ekonomii, historii, prawa, socjologii, nauk politycznych i językoznawstwa. Czasopismo współpracuje z wykwalifikowanym gronem recenzentów.

Później uczestnicy wzięli udział w sesjach wykładowych, prowadzonych przez wybitnych ekspertów z czołowych polskich uczelni, którzy omówili aktualne wyzwania stojące przed polonijną edukacją.

Pierwszą sesję prowadził Mirosław Szcześniak, nauczyciel skierowany przez ORPEG, obecnie pracujący w trzech liceach w Kiszyniowie, i Wojtek Korzeniewski, menedżer popularnego w Polsce zespołu Combi. Drugą sesję wykładową prowadzili Ewa Wojtowicz (Akademia Teologii Chrześcijańskiej i PASSH) i Wojtek Korzeniewski.

Wśród prelegentów znaleźli się m.in.:

– prof. dr hab. Przemysław Gębal (UG), temat wykładu: „Od języka drugiego do języka osobistego wyboru: psycholingwistyczne, kulturowe i tożsamościowe wyróżniki Ram programowych dla edukacji polonijnej”.

– prof. dr hab. Aneta Lewińska (UG) – „Trudna sztuka mówienia. Kompetencja, która buduje relacje”.

– dr hab. Ewa Czaplewska, prof. UG (UG) – „Kasia czy kasza? Rola prawidłowej artykulacji w procesie porozumiewania się międzykulturowego”.

– dr hab. Anna Fidelus, prof. UKSW (UKSW) – „Znaczenie wsparcia rówieśniczego dla wzmocnienia dobrostanu uczniów”.

– dr Aleksandra Jędrzysek, prof. MANS, (MANS, PASSH) – „W stronę edukacji pozytywnej: dobrostan, który wspiera uczenie”.

– dr Ewa Wojtowicz (ChAT, PASSH) – „Wychowanie? Dziś odbywa się na ekranie”.

– dr Marcin Zarzecki (UKSW) – „Sztuczna Inteligencja i technologie cyfrowe w edukacji”.

– mgr Mirosława Lipka (PASSH) – „Jak świadomość nauczyciela i ucznia wpływa na jakość uczenia się języka polskiego?”

Wykłady dotyczyły kluczowych, nowoczesnych zagadnień: od psycholingwistyki i wzmocnienia dobrostanu uczniów, przez wpływ Sztucznej Inteligencji i technologii cyfrowych na edukację, aż po znaczenie kompetencji budujących relacje i jakość uczenia się języka polskiego.

W trakcie trwania konferencji odbyły się warsztaty dla uczniów szkół w Kiszyniowie, w których nauczany jest język polski z elementami historii i kultury polskiej, oraz wykłady, panele dyskusyjne i konkursy międzynarodowe wspierające rozwój uczniów i nauczycieli. Wydarzenie było także przestrzenią prezentacji dobrych praktyk, wymiany doświadczeń i budowania współpracy między środowiskami polonijnymi z różnych zakątków świata.

W przeddzień, 6 grudnia, w Teoretycznym Liceum im. Akademika K. Sybirskiego odbyły się warsztaty dla uczniów szkół w Kiszyniowie z nauczaniem języka polskiego. Warsztaty przeprowadzili doświadczeni nauczyciele mgr Mirosława Lipka i mgr Piotr Kośla. Warsztaty dotyczyły artykulacji trudnych wyrazów występujących w języku polskim. Uczniowie podczas warsztatów wykazali ogromne zaangażowanie. Choć wielu z tych młodych ludzi mieszka daleko od Polski, to tu w Mołdawii zobaczyliśmy, jak mocno polskość potrafi grać w duszy. Wspólne rozmowy, emocje i refleksje pokazały, że serce może być bardzo polskie, nawet jeśli codzienność jest na innym krańcu Europy. To było wyjątkowe spotkanie, pełne wzruszeń, dumy i pięknego poczucia, że polska tożsamość żyje w nich naprawdę głęboko.

Konferencji towarzyszyły wystawy stacjonarne: wystawa Grupy Fotograficznej ALE FOTO „Między Wisłą a Wiatrem – piękno Kujaw w obiektywie” oraz wirtualna wystawa „Zaczarowana walizka – grafiki” Sławomira Łosowskiego.

Konferencja, pełna inspirujących wykładów i cennych dyskusji, zakończyła się optymistycznie, cementując globalną wspólnotę na rzecz polonijnej edukacji, i ugruntowała przekonanie wśród uczestników i wykładowców, że edukacja polonijna łączy nas wszystkich ponad granicami.

Mirosław Szcześniak

nauczyciel skierowany do pracy przez ORPEG

Fot. passhlondyn.eu

Ziua Internațională a Educației Diasporei Poloneze

== Moldova, Chișinău – Biblioteca „Adam Mickiewicz” ==

Pe data de 7 decembrie 2025 a avut loc cea de-a VII-a ediție a Ziilei Internaționale a Educației Diasporei Poloneze (VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej) – un eveniment devenit deja tradiție în comunitatea poloneză globală, organizat de Academia Poloneză de Științe Sociale și Umaniste din Londra (Polska Akademia Nauk Społecznych i Humanistycznych w Londynie – PASSH).

Biblioteca „Adam Mickiewicz” din Chișinău a avut onoarea de a găzdui această ediție în format hibrid, reunind participanți din întreaga lume.

Deschiderea oficială și mesajele de bun-venit

Programul a început cu înregistrarea participanților și cu partea artistică a evenimentului, urmată de deschiderea oficială, susținută de dr. Aleksandra Jędrzysek, Rector al PASSH. Au urmat cuvintele invitaților de onoare, care au subliniat rolul educației poloneze în păstrarea identității culturale peste hotare.

Un moment semnificativ a fost prezentarea „Śladami Polaków w Mołdawii” („Pe urmele polonezilor în Moldova”), susținută de Svetlana Gumeni, Directorul Bibliotecii „Adam Mickiewicz”. Intervenția a adus în prim-plan istoria, patrimoniul și prezența poloneză în spațiul moldav, punând accent pe legăturile culturale construite de-a lungul timpului.

Momentele de gală și prezentările video

Unul dintre cele mai emoționante segmente a fost anunțarea rezultatelor concursurilor internaționale, la care au participat și elevi din țara noastră: „Polskość mi w duszy gra” – Międzynarodowy Konkurs na Ucnia Roku („Polonitatea îmi

răsună în suflet” – Concursul Internațional „Elevul Anului”), „Kreatorzy uczuć i wyobraźni” – Międzynarodowy Konkurs na Polonijnego Artystę Roku („Creatorii emoțiilor și imaginației” – Concursul Internațional „Artistul Polonez al Anului”).

Laureații au avut ocazia să vorbească despre experiențele lor și despre rolul identității poloneze în dezvoltarea personală.

Participanții au urmărit și secvențe din proiectul video global „Glosy Polonii: światowe spotkania z językiem polskim” („Vocile Poloniei: întâlniri globale cu limba polonă”), în care elevi, profesori și directori de școli poloneze din întreaga lume au împărtășit bune practici și provocările activității educaționale în diaspora.

Un moment deosebit a fost și prezentarea reportajului și acordarea titlului „Osobowość Polonijna Roku” („Personalitatea Polonă a Anului”), o distincție care omagiaza implicarea remarcabilă în promovarea culturii și educației poloneze și care i-a fost oferit Svetlanei Gumeni.

Sesiunile academice – o privire spre viitorul educației

Sesiunea de conferințe a reunit cercetători și profesori universitari de renume, care au prezentat teme actuale și relevante pentru educația modernă:

– prof. dr. hab. Przemysław E. Gębal – despre psiholingvistică și identitate culturală în expansiunea limbii polone („Od języka drugiego do języka osobistego wyboru”);

– prof. dr. hab. Aneta Lewińska – despre rolul comunicării autentice în formarea relațiilor („Trudna sztuka mówienia”);

– dr. hab. Anna Fidelus, prof. UKSW – despre sprijinul dintre co-

legi și bunăstarea elevilor („Znaczenie wsparcia rówieśniczego”);

– dr. hab. Ewa Czaplewska, prof. UG – despre articulare și comunicare interculturală („Rola prawidłowej artykulacji w procesie porozumiewania się międzykulturowego”);

– dr. Aleksandra Jędrzysek, prof. MANS – „W stronę edukacji pozytywnej” („Spre o educație pozitivă”);

– dr. Ewa Wojtowicz – „Wychowanie? Dziś odbywa się na ekranie” („Educația? Astăzi are loc pe ecran”);

– dr. Marcin Zarzecki – „Sztuczna Inteligencja i technologie cyfrowe w edukacji” („Inteligența artificială și tehnologiile digitale în educație”);

– prof. dr. hab. Małgorzata Sittek – „Prawa człowieka a sztuczna inteligencja” („Drepturile omului și inteligența artificială”)

Cele două paneluri de discuții au stimulat dialoguri valoroase despre viitorul educației în diaspora, provocările migrației, digitalizare și etica utilizării tehnologiilor emergente.

Biblioteca „Adam Mickiewicz” își exprimă gratitudinea față de PASSH, față de toți conferențiarilor, participanților și invitații care au susținut această ediție. Prezența și implicarea fiecăruia au transformat MDEP într-un spațiu al reflecției, dialogului și solidarității culturale. Evenimentul a arătat încă o dată că educația polonă în diaspora este capabilă să unească oameni din întreaga lume.

Ne bucurăm să fim parte din acest demers și așteptăm cu nerăbdare ediția viitoare.

Mai multe poze de la eveniment, puteți urmări pe pagina noastră de Facebook.

Svetlana Gumeni

Director Biblioteca „Adam Mickiewicz”

din Chișinău

Propagatorka polskości w Republice Mołdawii Svetlana Gumeni

W ramach VII Międzynarodowego Dnia Edukacji Polonijnej w Bibliotece Polskiej im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie odbyło się wręczenie statuetki „Osobowość Polonijna Roku 2025” laureatce – SVETLANIE GUMENI.

Pani mgr Svetlana Gumeni jest dyrektorem Biblioteki Polskiej im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie, specjalistą w dziedzinie kultury i nauk o komunikowaniu z ponad 15-letnim doświadczeniem, które wykorzystuje, promując kulturę polską w Republice Mołdawii.

– Moja działalność zawodowa opiera się na silnym pragnieniu tworzenia trwałych mostów kulturowych, wspieraniu dialogu międzykulturowego oraz wzmacnianiu w społeczeństwie szacunku nie tylko dla własnego dziedzictwa kulturowego, ale także do innych narodowości – mówi Svetlana Gumeni. Jej więź z kulturą polską ma charakter głęboko osobisty, ponieważ dalsza rodzina ma polskie korzenie.

Zdobyte doświadczenia zawodowe umożliwiają Pani Svetlanie zarządzanie procesami organizacyjnymi, koordynowanie projektów edukacyjnych i kulturalnych, pozyskiwanie funduszy zewnętrznych oraz rozwijanie nowoczesnych usług bibliotecznych na najwyższym poziomie. Jako dyrektor ukierunkowała rozwój biblioteki na nowoczesną wizję, bibliotekę otwartą, dynamiczną, dostępną i głęboko zakorzenioną w życie społeczności lokalnych.

Pani Dyrektor dzięki dobrze opracowanej strategii i jasnej wizji stworzyła razem ze swoim zespołem kompleksowy program działań edukacyjnych, artystycznych i społecznych, dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb użytkowników. Do najbardziej cenionych inicjatyw należą:

– Klub Czytelniczy „Czytamy polskich autorów” oraz „Polskie baśnie i legendy”;

– kurs języka polskiego organizowany we współpracy z ORPEG z udziałem ponad 30 osób rocznie w różnych grupach”;

– usługi kulturalne, tematyczne, takie jak „Kocham Polskę”, „Gotuj z polskim akcentem”, blog „Polonistica”, wystawy plenerowe;

– programy dla dzieci i rodzin, w tym letni program dla dzieci polskiego pochodzenia;

– stały udział w wydarzeniach rangi ogólnokrajowej: Festiwalu „Polska Wiosna w Mołdawii”, Festiwalu Kultur Etnicznych, Europejskim Dniu Języków i innych.

Działania te nie tylko promują polską kulturę, lecz także budują poczucie przynależności i tożsamości, wzmacniając więzi między kolejnymi pokoleniami Polaków żyjących w Kiszyniowie.

Jednym z najważniejszych projektów biblioteki jest album „Polskie ślady w Kiszyniowie” wydany w 2022 roku przy wsparciu Ambasady RP. Powstał w wyniku 15-letniego procesu zbierania dokumentacji i stanowi dwujęzyczne polsko-rumuńskie opracowanie, prezentujące bogactwo polskiego dziedzictwa w stolicy Mołdawii. Album stał się narzędziem edukacyjnym i turystycznym dystrybuowanym zarówno w lokalnych bibliotekach jak i podczas oficjalnych wizyt gości z Polski.

W ciągu ostatnich pięciu lat Biblioteka im. Adama Mickiewicza przyjęła ponad 80 delegacji dyplomatycznych, stając się przestrzenią międzykulturową oraz promotorem wartości europejskich.

Działalność biblioteki jest regularnie prezentowana w prasie, mediach społecznościowych, radiu i telewizji, co przyczynia się do wzrostu prestiżu instytucji i liczby użytkowników.

– Biblioteka im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie jest dziś ważnym ośrodkiem kultury, edukacji i dyplomacji, a moją misją jest nie tylko zarządzanie, lecz przede wszystkim inspirowanie, łączenie i wspieranie rozwoju bardziej świadomego i zjednoczonego społeczeństwa – mówi Pani Dyrektor.

Pani Svetlana Gumeni jest nie tylko propagatorką życia kulturalnego w Kiszyniowie, jest ambasadorem polskości i społecznikiem mocno związanym z promowaniem kultury i historii Polski w Mołdawii.

Tekst na podstawie rozmowy bezpośredniej opracował **Mirosław Szcześniak**

■ Wręczenie statuetki „Osobowość Polonijna Roku 2025”

WYNIKI VI EDYCJI MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU NA POLONIJNEGO UCZNIĄ ROKU „POLSKOŚĆ MI W DUSZY GRA”

Konkurs „Polskość mi w duszy gra” już od kilku lat jest ogłaszany przez Fundację Polskiej Akademii Nauk Społecznych i Humanistycznych w Londynie. W konkursie biorą udział uczniowie z różnych krajów na terenie Europy. W roku 2025 konkurs był skierowany do uczniów

uczących się języka polskiego w Mołdawii. Ideą konkursu jest promowanie języka polskiego, kultury i tradycji Polski wśród młodych ludzi uczących się polszczyzny poza granicami kraju. Autorzy prac mieli dowolność wyboru treści i rodzaju aktywności artystycznej. Mogły to

być: prace plastyczne, muzyczne, literackie, taneczno-ruchowe, sportowe, naukowe oraz ich własne pomysły. Formą wykonanej pracy była filmowa prezentacja talentu, pasji ucznia przedstawiona osobiście, w języku polskim, zgodnie z tematem, jako 3–5-minutowy film.

UCZNIOWIE SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

- I miejsce
- II miejsce
- III miejsce

Wyróżnienia:

- Walentyna Pogorelska** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielcach)
- Maria Gawrilaszczenko** (Liceum im. M. Gogola w Kiszyniowie)
- Walenty Klimowicz** (Szkoła Nauczania Języka Polskiego przy Parafii Opatrzności Bożej w Kiszyniowie)
- Elizabeth Ghimishli** (Liceum im. M. Gogola w Kiszyniowie)
- Mateusz Rulewski** (Liceum im. M. Gogola w Kiszyniowie)

UCZNIOWIE SZKÓŁ LICEALNYCH

- I miejsce *ex aequo*
- II miejsce
- III miejsce

Wyróżnienia:

- Dmitrij Zagorujko** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielcach)
- Maks Hałupa** (Liceum im. M. Gogola w Kiszyniowie)
- Anastazja Wojna** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielcach)
- Regina Cușnir** (Dom Polski w Styrzcy)
- Maks Pantielejew** (Liceum im. M. Kociubińskiego w Kiszyniowie)
- Vlad Rusu** (Liceum im. Akademika K. Sybirskiego w Kiszyniowie)

■ Walentyna Pogorelska ■ Maria Gawrilaszczenko ■ Walenty Klimowicz

■ Maks Hałupa ■ Dmitrij Zagorujko ■ Anastazja Wojna ■ Regina Cușnir

WYNIKI MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU „POLSKA W MOJEJ PAMIĘCI”

Znamy już wyniki V edycji Konkursu „Polska w mojej pamięci” skierowanego do młodzieży w wieku 14-18 lat, uczącej się w polskich szkołach i ośrodkach nauczania języka polskiego na Białorusi, Ukrainie, Litwie, Łotwie, w Estonii i Mołdawii. Organizatorem konkursu jest Stowarzyszenie Pomocy Polakom na Wschodzie „Kresy” z siedzibą w Krakowie.

Cele konkursu: zaangażowanie uczestników w działania na rzecz społeczności polskiej; zainteresowanie osobami o polskim pochodzeniu oraz miejscami pamięci zamieszkałymi/położonymi w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania uczestnika Konkursu; umożliwienie realizacji własnych pomysłów przez uczestników; promowanie aktywnej postawy i samodzielnej realizacji działań przynoszących konkretny rezultat; rozwijanie umiejętności planowania i realizacji zadania wśród uczestników konkursu; wzmocnienie tożsamości narodowej młodzieży o polskich korzeniach.

W ramach Konkursu każdy z zespołów zaprojektował i następnie zrealizował własny projekt charytatywny lub skierowany na zachowanie pamięci o polskości Kresów.

I miejsce: projekt pt. „Pamięć i pomoc Polakom. Wiąż pokoleń” (zespół młodzieży z Domu Polskiego w Bielicach, Mołdawia)

II miejsce: projekt pt. „Źródło przyszłości” (zespół młodzieży z Sobotniej Szkoły Języka Polskiego w Tłumaczu, Ukraina)

III miejsce: projekt pt. „Kompas polskości – Wanda Krukowska” (zespół młodzieży z Państwowego Gimnazjum Polskiego w Rezekne, Łotwa)

IV miejsce: projekt pt. „Solidarność pokoleń” (zespół młodzieży z Centrum Języków i Kultur Słowiańskich w Chmielnickim, Ukraina).

■ Laureaci I miejsca razem ze swoją nauczycielką Hanną Gałęcką.
Od lewej: Dmitrij Zagoruiko, Daria Matwiejewa; od prawej: Anastazja Wojna

Gratulujemy laureatom z Bielic oraz pani Hannie Gałęckiej, skierowanej do pracy w Mołdawii przez ORPEG, pod kierownictwem której młodzi Polonusi stworzyli projekt, obejmujący trzy części:

- wywiady ze starszymi osobami polskiego pochodzenia z Bielic i Styrzcy;
- zachowanie polskich śladów – uporządkowanie polskiego cmentarza w Styrzcy;
- utrwalenie pamięci o patronie Domu Polskiego w Bielicach – hetmanie Stanisławie Żółkiewskim, który zginął w Mołdawii po bitwie pod Cecorą.

POLSKA SZKOŁA BREDA/ROOSENDAAAL
im. Kornela Makuszyńskiego
zaprasza do udziału
w **KONKURSIE LITERACKIM**
dzieci polonijnych w wieku 8-16 lat!

Czy wyobrażasz sobie, co mogłoby spotkać Koziołka Matoleka za granicą? Teraz Ty możesz to opisać!

Zadanie: Napisz historyjkę w języku polskim o przygodach Koziołka Matoleka w innym kraju – najlepiej tam, gdzie mieszkasz. Poszukaj, czy w Twojej okolicy nie ma czegoś polskiego – sklep, restauracja, pomnik, polska szkoła, wydarzenie czy innego polskiego śladu – i dołącz to do historii. Do bajki możesz również dołączyć własne ilustracje (może to być również zdjęcie miejsca), które pokażą przygodę Koziołka w nowym kraju. Liczy się kreatywność, pomysł i wyobraźnia!

Długość: 2-3 strony A4.

Uczestnicy: dzieci i młodzież polonijna w wieku 8-16 lat (3 kategorie wiekowe).

Termin nadsyłania prac: do 28.02.2026.

Przewidujemy atrakcyjne nagrody i dyplomy dla laureatów!

Prace wyślij na adres:

konkurs.koziolek.matolek@gmail.com

Regulamin i formularz zgłoszeniowy na stronie

https://psbreda.nl/2025/11/10/konkurs-2/

To wspaniała okazja, aby poznać twórczość Kornela Makuszyńskiego, rozwijać polski język za granicą oraz odkrywać polskie akcenty w świecie!

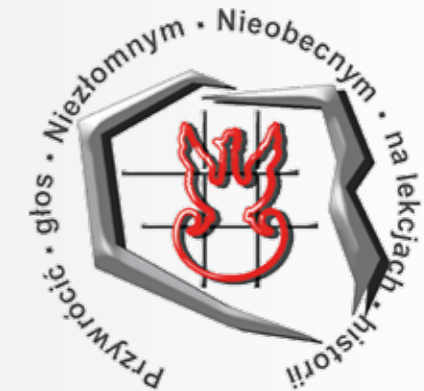
Szkoła Podstawowa nr 21 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętego Jana Pawła II w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Nowym Sączu po raz kolejny organizuje

OGÓLNOPOLSKI KONKURS HISTORYCZNY

dla uczniów szkół podstawowych
i środowisk polonijnych

„Przywrócić głos Niezlomnym, Nieobecnym na lekcjach historii”

**Patronat Honorowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Karola Nawrockiego**

Zadaniem uczestników Konkursu jest przygotowanie (do wyboru): pracy modelarskiej, prezentacji multimedialnej, pracy plastycznej upamiętniających postaci:

– generała brygady pilota **Stanisława SKALSKIEGO** – jednego z najlepszych polskich pilotów myśliwskich II wojny światowej, bohatera Bitwy o Anglię,

– **Andrzeja GWIAZDY** – współtwórcy NSZZ „Solidarność” w 45. rocznicę powstania,

– **OFIAR RZEZI WOŁYŃSKIEJ** ukraińskich nacjonalistów w Małopolsce Wschodniej w latach 1939-1947,

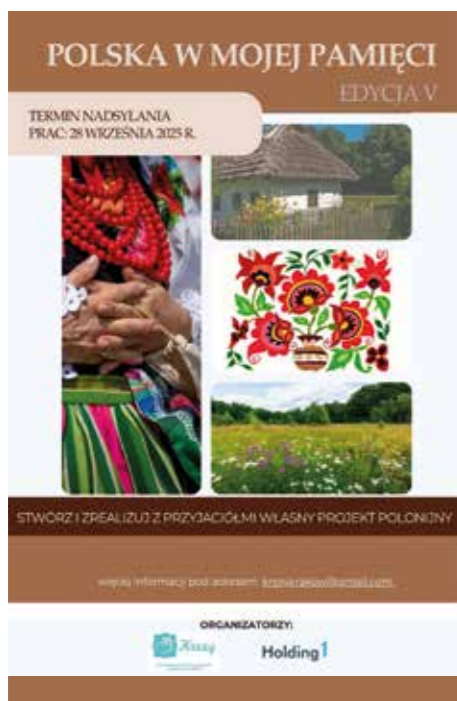
– ppor. **Jana BIENIASA** Cichociemnego spadochroniarza Armii Krajowej.

Konkurs jest przeprowadzany w 4 kategoriach wiekowych. **Szkoła zgłasza udział w konkursie do 18 lutego 2026 r.** Laureaci otrzymują zaświadczenia oraz atrakcyjne nagrody!

Szczegółowe informacje znajdują się w Regulaminie Konkursu na stronie

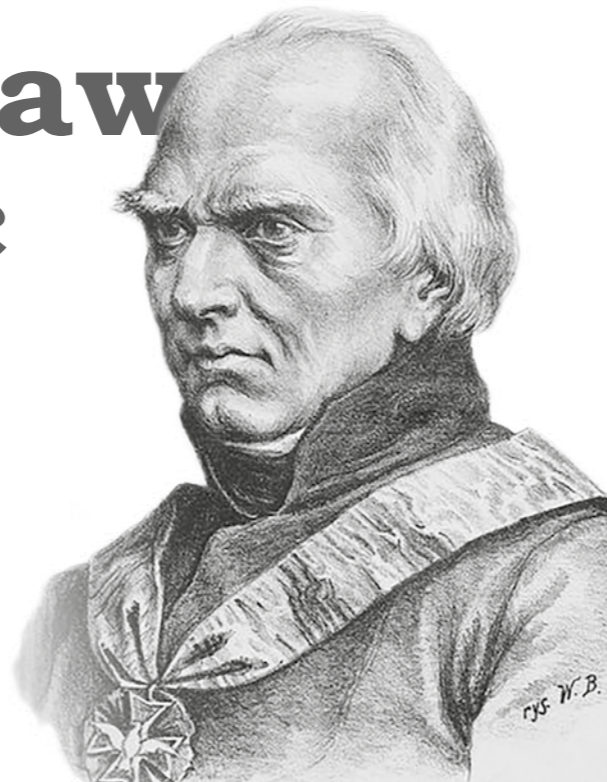
https://www.sp21sacz.edu.pl/

(w zakładce KONKURSY)

20 stycznia 2026 roku przypada 200. rocznica śmierci Stanisława Staszica – jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego oświecenia. Sejm RP w uznaniu jego zasług dla Rzeczypospolitej ustanowił rok 2026 Rokiem Stanisława Staszica.

Stanisław Staszic

■ Władysław Barwicki, Stanisław Staszic. Źródło: Wikipedia

Urodził się 6 listopada 1755 w Pile, zmarł 20 stycznia 1826 w Warszawie. Pracowitość, zdolności i bezinteresowna gotowość do służby publicznej wyniosły go do rzędu najbardziej wpływowych Polaków tamtych czasów.

Stanisław Staszic przyszedł na świat w rodzinie mieszczańskiej, która od XVII wieku mieszkała w Pile – miasteczku królewskim, liczącym w czasach oświecenia około 1500 obywateli, zamieszkałych w 250 domach. Ojciec Stanisława, Wawrzyniec, był prawnikiem, synem burmistrza Andrzeja, posiadacza folwarku pod miastem, browaru i młyna. Stanisław Wawrzyniec, ochrzczony 6 listopada 1755 roku (data urodzin nie była odnotowywana), przyszedł na świat, gdy ojciec miał 40, a matka 46 lat. Matka przeznaczyła go do stanu duchownego, wpisując w dzieciństwie do Zakonu Franciszkanów.

Jako osobie, która nie legitymizowała się pochodzeniem szlacheckim, Staszicowi drogę kariery politycznej zapewniała w osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej tylko jedna instytucja – Kościół. Skończył kolegium jezuitów w Poznaniu, a w 1779 roku został księdzem. Staszic nie był jednak typowym przedstawicielem kleru: nie nosił sutanny, nie odprawiał mszy, a w swoich pismach otwarcie deklarował deizm.

Ojciec wydzielił Stanisławowi część przyszłego spadku tak, by mógł odbyć studia zagraniczne, spożytkowując zdolności, którymi wyróżniał się w szkołach. Poprzez uniwersytety w Lipsku i Getyndze Staszic dotarł do Paryża, gdzie studiował w Collège de France (1779-1781). Po powrocie do

Polski został wychowawcą synów byłego kanclerza Andrzeja Zamoyskiego. Uczył też języka francuskiego na Akademii Zamojskiej.

Kierując się koncepcjami ustrojowymi ordynata, Staszic opublikował w 1787 roku anonimowo przygotowywane przez dwa lata „Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego”. Praca zawierała nie tylko biografię, ale i rozbieżne tematycznie szkice publicystyczne o edukacji i ustroju. Uwagi wzbudziły głosy polemiczne, także publikowane. Debaty te przeniosły się na forum Sejmu Czteroletniego, którego Staszic był bezpośrednim obserwatorem, przebywając z ordynatem w Warszawie. W 1790 roku opublikował, znów anonimowo, „Przestrogi dla Polski”. Staszic szukał przyczyn upadku Rzeczypospolitej Szlacheckiej. Obciążał za jej upadek szlachtę, zwłaszcza magnatów. Idee zawarte w tych pracach przełożyły się na reformy uchwalone przez Sejm Wielki. Ponadto tłumaczył na język polski najwybitniejszych pisarzy francuskiego oświecenia, tj. Racine’a i Woltera.

Gdy Polacy będą umieć siebie samych cenić w domu, będą ich cenić i za granicą.

Stanisław Staszic

Patroni roku 2026

Decyzją Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej wśród patronów 2026 roku znaleźli się:

Józef Czapski – malarz i pisarz, autor esejów i dzienników, jeden z najważniejszych świadków XX wieku (130. rocznica urodzin),

Ignacy Daszyński – premier, marszałek Sejmu, jeden z Ojców Niepodległości (160. rocznica urodzin i 90. rocznica śmierci),

Sergiusz Piasecki – pisarz i uczestnik wojny polsko-bolszewickiej,

Stanisław Staszic – działacz oświeceniowy, publicysta i reformator (200. rocznica śmierci),

Mieczysław Fogg – pieśniarz i artysta estrady (125. rocznica urodzin),

Józef Maksymilian Ossoliński – twórca Ossolineum, jednej z najważniejszych instytucji kultury i nauki (200. rocznica śmierci),

Polskie Radio – 100 lat regularnego nadawania programu, rozpoczętego 18 kwietnia 1926 roku.

Z kolei Senat Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił, że patronami 2026 będą:

Andrzej Wajda – reżyser filmowy i teatralny (100. rocznica urodzin i 10. rocznica śmierci),

Jerzy Giedroyc – redaktor paryskiej „Kultury”, jedna z kluczowych postaci polskiej myśli politycznej XX wieku,

Elżbieta Róża Czacka – prekursorka polskiej tyfologii i systemowej opieki nad osobami niewiđomymi,

Gdynia – w 100. rocznicę nadania praw miejskich,

Robotnicze Protesty Czerwca 1976 – w 50. rocznicę wydarzeń w Radomiu, Ursusie i Płocku.

Ich historie, biografie i doświadczenia stanowią punkt odniesienia dla przypomnień i dalszych rozmów, z myślą o tym, co z tych historii nadal ma znaczenie dziś.

Redakcja „Jutrzenki” czeka na relacje z imprez w ośrodkach polonijnych Mołdawii, mających związek z uczczeniem pamięci wyżej wymienionych patronów – osób, instytucji, miejsc i wydarzeń istotnych dla polskiej historii, kultury i życia społecznego. Na autorów najciekawszych relacji dotyczących tych wybitnych postaci i wyjątkowych rocznic czekają nagrody książkowe!

Opr. Stefan Ladryk

MIKOŁAJKI W SOROKACH

W grudniu 2025 r. w siedzibie Związku Polaków w Sorokach odbyło się mikołajkowe spotkanie dla dzieci jego członków, dla uczniów działającej przy nim szkoły i dla zespołu wokально-tanecznego „Stokrotka”. Mali, więksi i całkiem już duzi, ale zawsze mili goście przybyli wraz z rodzicami. Sala pięknie, świątecznie przystrojona. Wśród tradycyjnej zieleni i światełek sporo biało-czerwonych akcentów. Przybyłych serdecznie przywitała prezes stowarzyszenia Rodika Młyńska.

Najpierw był krótki quiz wiedzy o św. Mikołaju przygotowany przez nauczycielkę języka polskiego Jolantę Domek-Tobolską. Potem były zabawy z animatorką. Następnie śpiewano różne piosenki i kolędy. Były też wiersze o św. Mikołaju.

Wreszcie przybył ON – św. Mikołaj w pięknym białym stroju. Zakrzyknął: „Ho, ho, ho... Przybywam z daleka, czy są tu grzeczne dzieci?!”. Oczywiście, wszystkie dzieci były grzeczne i dlatego otrzymały paczki ze słodyczami. Trzeba nadmienić, że tydzień

wcześniej dzieci napisały listy do św. Mikołaja, w których zawarły swoje życzenia i potwierdziły dobre sprawowanie.

Specjalnie wyróżnieni zostali uczniowie Szkoły Popołudniowej przy Związku Polaków w Sorokach, którzy otrzymali za pilność i naukę jednorazowy bon (stypendium naukowe) przyznany przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego. Oklaskami nagrodzono: Andrzeja Grabowskiego, Daniela Rudeja i Antona Munteana.

Uczestnicy spotkania podziękowali za organizację tego wspaniałego polonijnego wydarzenia i wyrazili zadowolenie ze stworzonej miłej, serdecznej i rodzinnej atmosfery. Wszystkim wszystkim bardzo się spodobało!

Projekt dofinansowano przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego ze środków budżetu państwa.

Jolanta Domek-Tobolska
nauczyciel skierowany do pracy przez ORPEG

CZAS NA MIKOŁAJKI ZE SZKOŁĄ MUZYCZNĄ

Zgodnie z utrwaloną już tradycją Stowarzyszenie „Krałowianka” w Kiszyniowie przy wsparciu Urzędu Miasta w grudniu 2025 r. zorganizowało mikołajki dla małych Polonusów. Spotkanie odbyło się w gościnnym Centrum Rozwoju i Przedsiębiorczości Polska-Moldawia. Na imprezę zaproszono również uczniów kiszyniowskiej Szkoły Muzycznej im. A. Stârcea w towarzystwie pedagogów – Alexandra Postolachi i Iulii Plotnicovej.

Jak co roku nie zabrakło muzyki, radości, wspólnych aktywności oraz niespodzianek przygotowanych specjalnie z tej okazji. Pięknie przystrojona choinka i dekoracje wprowadziły wszystkich w świąteczny nastrój. Święty Mikołaj przywiózł słodkie upominki, ale zanim je rozdał, obejrzał krótkie programy artystyczne przygotowane przez zespół „Krałowiaczki” oraz uczniów szkoły muzycznej.

Anna Gołub
prezes Stowarzyszenia „Krałowianka” w Kiszyniowie

„PAKA DLA RODAKA” ZNOWU W MOŁDAWII

5 grudnia 2025 r. przeżyliśmy pełen emocji dzień – z radością i wzruszeniem powitaliśmy autokar niesamowitych wolontariuszy z Polski. Przyjechali do nas z miasta Płock w ramach projektu „Paka dla Rodaka”. Projekt ten od 2016 r. realizuje Fundacja „Przystanek Rodzina”. Niesie on konkretną pomoc i daje świadectwo czegoś znacznie większego – solidarności i narodowej wspólnoty ponad granicami.

Jesteśmy bardzo wdzięczni naszym przyjaciołom z Polski za to, że o nas pamiętają i pokonując długą drogę co roku przywożą do Mołdawii świąteczne paczki oraz słodycze i „mikołajkowe” niespodzianki dla najmłodszych. Paczki te są przeznaczone dla osób mających polskie korzenie i aktywnie uczestniczących w życiu polonijnych organizacji oraz dla rodzin znajdujących się w ciężkiej sytuacji życiowej. Każda paczka

to nie tylko zestaw najbardziej potrzebnych produktów spożywczych – mąki, kaszy, oleju, konserw, słodyczy – ale przede wszystkim symbol pamięci.

W Centrum Kultury w Głodianach 5 grudnia odbył się koncert dla naszych gości z Płocka, w którym wzięły udział dzieci i młodzież z Głodian, Styrzcy i Bielc. Przed publicznością wystąpiły zespoły taneczne, wokalne i soliści z tych miejscowości. Dzieci śpiewały piosenki, recytowały wiersze i prezentowały narodowe tańce. Całe wydarzenie odbyło się w ciepłej i serdecznej atmosferze. Wspólnie spędzony czas był pełen uśmiechów, wzruszeń i poczucia jedności. Na zakończenie wszystkie dzieci otrzymały prezenty od św. Mikołaja, które przyniosły im dużo radości.

Ała Klimowicz
Głodiany

ŚWIĄTECZNE SPOTKANIA W ŚRODOWISKACH POLONIJNYCH MOŁDAWI

■ Wieczór wigilijny „Styrzańskich Dzwoneczków” w Domu Kultury w Glodianach

■ Wigilia Bożego Narodzenia w Domu Polskim w Styrczy – wieczór modlitwy, kolęd i szczerzej radości

■ Wigilia w Bibliotece im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie

■ Spotkanie z okazji świąt Bożego Narodzenia w Stowarzyszeniu Polaków Gagauzji w Komracie

■ Dzieci ze Stowarzyszenia „Polonia” w Rybnicy wystąpiły gościnnie z jasełkami w kościele Świętej Marty w Stobdzie-Raszków

■ Wieczór oplatkowy w Centrum Kultury Polskiej „Jasna Góra” w Tyraspolu

DOM POLSKI W STYRCZY

W grudniu 2025 r. w Domu Polskim w Styrczy Polacy wspólnie przeżyli wyjątkowy i święty czas Wigilii Bożego Narodzenia – wieczór, który jednoczy ludzi, przypomina o narodzeniu Jezusa Chrystusa i o najważniejszych wartościach – wierze, rodzinie, pokoju i wzajemnym szacunku.

Ten piękny wieczór spędziliśmy w gronie bliskich nam osób. Był z nami również nasz nauczyciel, pan Sławomir Olszewski, który z zaangażowaniem przygotował wraz z dziećmi piękne, wzruszające i pełne radości przedstawienie bożonarodzeniowe.

Swoją obecnością zaszczylił nas ks. Stanisław Obreża, który pobłogosławił nasz wigilijny wieczór, świąteczny stół zastawiony tradycyjnymi potrawami, a także oplatki, którymi się dzieliliśmy, składając sobie życzenia zdrowia, pomyślności i zgody – z pragnieniem, aby na całym świecie zapanował pokój.

W tym dniu gościliśmy również przyjaciół z Bielic, bo wraz z panią dyrektorką Domu Polskiego w Bielicach, Olesią Górską, przybyli do nas jego uczniowie, obdarowując nas polskimi kolędami i wierszami.

Po występach zasiedliśmy do wspólnej wieczerzy, delektując się przygotowanymi wspólnymi siłami w atmosferze serdeczności i bliskości potrawami.

Cieszymy się, że mogliśmy razem się spotkać i przeżywać ten wyjątkowy czas!

Jana Pastuchowa
dyrektorka Domu Polskiego w Styrczy

DOM POLSKI W BIELCACH

W uroczystym, pełnym ciepła nastroju w Domu Polskim w Bielicach odbyło się Wigilijne Spotkanie 2025 r.

Niezwykłą atmosferę tego wydarzenia zawdzięczamy organizatorom Domu Polskiego, którzy z wielkim zaangażowaniem czuwali nad całością uroczystości, a także księdzu proboszczowi, licznie przybyłym gościom oraz dzieciom i młodzieży.

W rozświetlonej świątecznymi lampkami sali, przy stołach nakrytych białymi obrusami, z oplatkiem i bożonarodzeniowymi dekoracjami zebrani z niecierpliwością oczekiwali przedstawienia Jasełek. Uczniowie zaprezentowali krótką, lecz poruszającą historię Narodzenia Jezusa Chrystusa. Na scenie pojawili się pastuszkowie i aniołowie

w bieli, a wkrótce potem dostojni Mędrcy Świata, którzy złożyli Dzieciątku dary.

Zespół „Jaskółki” z oddaniem czuwał przy żłóbku, śpiewając najpiękniejsze pastorałki. Przyjęliśmy Jezusa z godnością i głębokim wzruszeniem. Po poświęceniu oplatki przez ks. Jacka Pucia, popłynęły serdeczne, szczerze życzenia.

Zgodnie ze staropolską tradycją zasiedliśmy do wspólnej wieczerzy, podczas której skosztowaliśmy dwunastu wigilijnych potraw. Radość, spokój i wdzięczność malowały się na twarzach wszystkich uczestników.

Hanna Gałęcka
nauczyciel skierowany do pracy przez ORPEG

STOWARZYSZENIE POLAKÓW GAGAUZJI

20 grudnia 2025 r. członkowie Stowarzyszenia Polaków Gagauzji uczestniczyli w Komracie w uroczystym spotkaniu z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia.

Uczniowie Polskiej Klasy oraz członkowie zespołu tanecznego „Polacy Budzaka” zaprezentowali część artystyczną przybliżającą polskie zwyczaje, tradycje i symbole związane z Bożym Narodzeniem. Były wiersze, kolędy, tańce i muzyka instrumentalna. Młodzi artyści zostali nagrodzeni gromkimi brawami i otrzymali słodkie upominki.

W drugiej części spotkania widzowie obejrzeli film dokumentujący działalność stowarzyszenia w 2025 r. Tancerze, którzy brali udział w międzynarodowym festiwalu „Kultur Yolu” w Turcji, otrzymali pamiątkowe dyplomy. Nagrodzono również uczestników listopadowego Biegu Niepodległości – wszyscy biegacze otrzymali pamiątkowe medale.

Prezes stowarzyszenia pani Lubow Bargan złożyła zebranych życzenia z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Magdalena Kubicka
nauczyciel skierowany do pracy przez ORPEG

DAWNO TEMU W ŚNIEGU ДАВНЫМ-ДАВНО В СНЕГАХ

■ Modelki prezentują stroje sportowe na narty, 1926 fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe

■ Modele demonstrują лыжные костюмы, 1926, фото: Национальный цифровой архив

Pierwsze polskie narty? Dwie deski – jedna jesionowa, druga bukowa – cienkie, niczym szkolne linijki, przypięte do nóg sznurkiem. Ale moda na „chyże deski” i „jazdę na ski” szybko się rozprzestrzeniła.

*Narciarz karpacki czeka na śniegi,
Czeka, bo dziko pobujać chce,
Już śniegi spadły, już narciarz w drogę
Wybrał się, lotem jak strzała mknie.*

Wierszykiem tym Józef Schnaider, leśnik i etnograf z Tatarowa na Huculszczyźnie, rozpoczął pierwszy polski podręcznik narciarstwa, wydany w 1898 roku w Krakowie. Pisał go w czasach, gdy człowiek przechodzący z nartami pod pachą wzbudzał jeszcze „zdumienie gawiedzi ulicznej”.

Pierwszym sportem zimowym, który dotarł nad Wisłę, było łyżwiarstwo. Wizyty na miejskich ślizgawkach w ostatnich trzech dekadach XIX wieku należały do dobrego tonu. W felietonie z 1877 roku Bolesław Prus wymienia ślizganie się jako ulubioną, oprócz karnawałowych balów, rozrywkę warszawskiej młodzieży zimową porą. „Tygodnik Ilustrowany” relacjonował w 1893 roku: „Dziś w Warszawie, kto w Boga wierzy, ślizga się na łyżwach. Ba! Czynią to nawet skończeni ateusze. Jakiś szal czy mania ogarnęły w tym kierunku męską i żeńską ludność naszego miasta”.

Первые польские лыжи? Две доски – одна ясеневая, другая буковая. Обе немногим толще школьных линеек, к ногам примотаны веревками. Но мода на «скоростные доски» и «катание на ski» стремительно развивалась.

*Лыжник в Карпатах не может дожидаться,
Когда, наконец, его время наступит.
И вот, не успела метель разыгаться,
Как он уже мчится стрелою сквозь бурю.*

С этого стихотворения начинался первый польский учебник, посвященный лыжному спорту, изданный в 1898 году в Кракове. Его автор – Юзеф Шнайдер, лесовод и этнограф из Татарова на Гуцульщине. Учебник писался в то время, когда человек с лыжами под мышкой еще вызывал «удивление толпы зевак».

Первым зимним видом спорта, о котором узнали в Польше, был конькобежный. Начиная с 70-х годов XIX века ходить на городские катки считалось хорошим тоном. В фельетоне 1877 года Болеслав Прус пишет, что катание на коньках, как и карнавальные балы, относится к числу любимых зимних развлечений варшавской молодежи. Еженедельник «Tygodnik Ilustrowany» сообщал в 1893 году: «Сегодня в Варшаве каждый добропорядочный гражданин катается на коньках. Ба! Катаются даже самые отпетые негодяи. Безумие или мания охватили и мужское, и женское население нашего города».

Narciarstwo jeszcze czekało na swój wielki dzień, ale już w pierwszych dekadach XX wieku moda na ski, jak wtedy mówiono, zdeklasuje inne sporty zimowe. Pionierski okres wspominał Stanisław Barabasz, któremu przypisuje się pierwsze narciarskie próby w historii Polski: „O nartach w dzisiejszym znaczeniu tego wyrazu u nas nikt nie słyszał. Znało się z opowiadań Sybiraków narty, jako sanki ciągnięte przez reny, łyże, na których chodzono tam na polowanie po śniegu, czytał ktoś o „ski”, za pomocą których Norwegowie mieli cudów dokazywać, tak, że bieg ich był porównywalny z lotem ptaka. Interesowałem się niezmiernie owymi przyrządami: jak one wyglądają? Chciałem bodaj rysunek jaki zobaczyć, aby według niego zrobić je było można. Pytałem się o nie znajomych, aż nareszcie znalazłem jednego, który czytał gdzieś o tem, ale szczegółów nie pamiętał; to tylko utkwіło mu w pamięci, że zapomocą „ski” można z ptakiem iść w zawody. Nie chciało mi się to w głowie pomieścić, ale tem bardziej zapragnąłem posiąć owe tajemnicze przyrządy. Trwało to kilka lat. Poznałem się tymczasem z dr. J. Sybirakiem, który mi opisał łyże, używane przez Jakutów, o owej zaś nadzwyczaj szybkiej jeździe nie mogłem się niczego od niego dowiedzieć”.

W 1888 roku zaprojektował on własne narty, znając ich konstrukcję jedynie z opowieści. Jak wyglądały te prawdopodobnie pierwsze narty w Polsce? Otóż: „Znalazły się dwie deski, jedna jesionowa, a druga bukowa. [...] Wystrugał je stelmach, ale tak cienko, jak gdyby miały służyć za linję do tablicy szkolnej, równo szerokie w całej długości. Zaostrzone końce wyparzyło się w gorącej wodzie i wygięto nad ogniem. [...] Teraz trzeba je przypiąć do nóg, ale czym i jak? Oczywiście sznurkiem na razie”.

Zdaniem innego pioniera narciarstwa, Romana Kordysa, popularyzacja tego sportu w Polsce związana jest „ściśle z rozszerzaniem się po świecie wieści o słynnej wyprawie F. Nansena, który z kilkunastu towarzyszami przebiegł na nartach Grenlandyę. Ten pierwszy na wielką skalę dowód użyteczności nart skierował uwagę mnóstwa ludzi na ten mało znany, po części nawet legendarny przyrząd komunikacyjny”.

Tatrzańskie skije i smoki

Zakopane cieszyło się turystyczną popularnością już od lat 70. XIX wieku, ale przyjeżdżało się tam wówczas na letniska. Raz jeszcze oddajmy głos Stanisławowi Barabaszowi, który do Zakopanego przyjechał w 1901 roku, by objąć posadę dyrektora Szkoły Przemysłu Drzewnego. Wspomi-

Лыжный спорт еще ждал своего часа, но уже в первые десятилетия XX века мода на ski, как тогда говорили, оставила позади другие виды активного зимнего отдыха. Как начинался лыжный спорт, вспоминал Stanisław Barabasz, которого называют первым лыжником в истории Польши: «О лыжах в сегодняшнем понимании у нас никто не слышал. Из рассказов сибиряков знали о „нартах” – санях, запряженных северными оленями, о „полозьях”, на которых ходили по снегу охотники, кто-то читал про „ski”, с помощью которых норвежцы творили чудеса – практически, летали, как птицы. Меня страшно занимали эти приспособления: как они выглядят? Хоть бы на картинке увидеть, чтобы по ней сделать такие же. Я расспрашивал о них знакомых, пока наконец не нашел одного, который о чем-то подобном читал, но не запомнил подробностей; в памяти у него осталось только, что с помощью „ski” можно летать наперегонки с птицей. У меня это не укладывалось в голове, только еще сильнее захотелось заполучить таинственные приспособления. Так продолжалось несколько лет. Тем временем я познакомился с доктором Сибиряком, который описал мне полозья, используемые якутами, однако о чрезвычайно быстрой езде он мне ничего сказать не смог».

W 1888 roku zaprojektował on własne narty, znając ich konstrukcję jedynie z opowieści. Jak wyglądały te prawdopodobnie pierwsze narty w Polsce? Otóż: „Znalazły się dwie deski, jedna jesionowa, a druga bukowa. [...] Wystrugał je stelmach, ale tak cienko, jak gdyby miały służyć za linję do tablicy szkolnej, równo szerokie w całej długości. Zaostrzone końce wyparzyło się w gorącej wodzie i wygięto nad ogniem. [...] Teraz trzeba je przypiąć do nóg, ale czym i jak? Oczywiście sznurkiem na razie”.

По мнению Романа Кордыса, другого пионера лыжного спорта, рост популярности лыж в Польше «тесно связан с распространением по миру вести о знаменитой экспедиции Фритьофа Нансена, пересекшего на лыжах Гренландию. Благодаря этому грандиозному доказательству пользы лыж, множество людей обратили внимание на неизвестное и отчасти мифическое транспортное приспособление».

Татранские skije и драконы

Zakopane пользовался популярностью среди туристов еще в 70-е годы XIX века, но в ту пору туда приезжали на летние дачи. Stanisław Barabasz оказался в Zakopanem в 1901 году – его назначили директором Школы деревянного промысла. Он вспоминал: «Я стал устраивать экскурсии ▷

nał: „Zacząłem organizować wycieczki w góry; Tatry otwarły przed nami swe zazdrośnie dotąd strzeżone skarby, uczestnicy tych wycieczek, zachwyceni zimową przyrodą, po powrocie nie mogli się dosyć napowiadać o cudach, które widzieli w górach. Wtedy już sprawa rozwoju i przyszłości narciarstwa u nas była zapewniona – uczyłem tedy chętnie każdego, kto zechciał, pod warunkiem, aby przynajmniej jedną osobę zjednął dla tego sportu i nauczył jeździć. Góry były wtedy w zimie puste, zwłaszcza, gdy śniegi nawałne spadły. Czasem spotykało się ślady leśnego, który obchodził swój rewir, lecz tylko krajem lasu i w dolinach. Do gór nie szedł nikt, bo i poco? Chyba po śmierć”.

W 1907 roku Barabasz jest wśród założycieli Zakopiańskiego Oddziału Narciarskiego Towarzystwa Tatrzńskiego. Na pierwszy kurs narciarski organizowany przez Zakopiański Oddział Narciarski na przełomie grudnia 1907 i stycznia 1908 zapisało się 67 osób: 55 mężczyzn i 12 kobiet. Szybko na narty wskoczyli sławni miejscowi przewodnicy górscy, tacy jak Klimek Bachleda.

Analogiczna organizacja – Karpackie Towarzystwo Narciarskie – powstaje w 1907 roku we Lwowie. Jeden z jej założycieli Roman Kordys pisał, że w odróżnieniu od Zakopanego, które miało już mocną pozycję na turystycznej mapie, narciarstwo przyczyniło się do zimowego „odkrycia” Karpat Wschodnich.

Moda na chyże deski szybko się rozprzestrzeniła. Barabasz w 1913 roku, gdy polskie narciarstwo miało dopiero naście lat, pisał: „Sporty zimowe są dzisiaj bardzo rozwinięte i modne i ten, kto im się nie oddaje, a przynajmniej nie pozuje na takiego sportsmena, uważany jest za zacofanego. Widuję ludzi, którzy na nartach ani saneczkach nie jeżdżą, jednak ubrani w kostium narciarski, rękawice, czapkę z odznaką klubową, sweater, chodzą po Zakopanem, lub siedzą całymi godzinami w kawiarni”[...].

Po pierwszej wojnie światowej w nowej Polsce moda na ski wciąż kwitła w najlepsze. Oprócz amatorskiego jeżdżenia, narciarstwo profesjonalizowało się jako dyscyplina sportowa. W 1919 roku powstaje Polski Związek Narciarski. Powstają skocznie narciarskie: w Sławsku w Bieszczadach Wschodnich, w Zakopanem na Kalatówkach, w Worochcie i wreszcie zaprojektowana przez Karola Stryjeńskiego zakopiańska Wielka Krokiew.

cdn

Autor: **Patrik Zakrzewski**
źródło: **cultura.pl**

в горы; Татры открыли нам свои до сих пор недоступные сокровища, участники экскурсий, приходившие в восторг от зимних пейзажей, взахлеб рассказывали о чудесах, увиденных в горах. Тогда вопрос развития и будущего лыжного спорта у нас уже был делом решенным, и я охотно учил каждого желающего при условии, что хотя бы одного человека смогу вовлечь в этот спорт и научить кататься. Горы зимой пустовали, особенно после обильных снегопадов. Иногда можно было увидеть следы лесничего, обходившего свой участок, но только по краю леса и в долинах. В горы никто не шел – да и зачем? Верная смерть».

В 1907 году Барабаш стал одним из основателей Закопанского отделения Татранского лыжного общества. На первый курс обучения езде на лыжах, организованный на рубеже 1907-1908-х годов, записалось 67 человек (55 мужчин и 12 женщин). Довольно быстро на лыжи встали знаменитые местные горные проводники, например, Климак Бахледа.

Аналогичная организация – Карпатское лыжное общество – появляется во Львове в 1907 году. Один из ее основателей, Роман Кордыс, писал, что, в отличие от Закопане, уже прочно закрепившегося на туристической карте, зимний отдых в Карпатах был «открыт» благодаря лыжам.

Мода на скоростные доски стремительно росла. В 1913 году, когда польскому лыжному спорту едва перевалило за десять, Барабаш писал: «Сегодня зимние виды спорта очень развиты и модны, и тот, кто ими не увлекается или хотя бы не притворяется спортсменом, считается отсталым. Я встречаю людей, которые ни на лыжах, ни на санках не катаются, но, одевшись в лыжные костюмы, варежки, шапки с эмблемой клуба, свитера, ходят по Закопане или дни напролет просиживают в кофейне»[...].

После Первой мировой войны в новой, независимой Польше мода на ski продолжала расцветать. Катание на лыжах уже не было просто любительским спортом, а формировалось в профессиональную спортивную дисциплину. В 1919 году образуется Польский лыжный союз. Строятся лыжные трамплины – в Славске в Восточных Бещадах, в Закопане на поляне Калатувки, в Ворохте и, наконец, закопанская Велька-Крокев по проекту Кароля Стрыенского.

продолжение следует

Автор: **Патрик Закшевский**, перевод: **Ольга Чехова**
Источник: **cultura.pl**

Rozkoszuj się zimową atmosferą i narysuj „Kota na dachu” pod padającymi płatkami śniegu!
RCo powiesz na ten pomysł?

i naddniestrzański śnieżny kot

Katia Tielatnik z Tyraspola narysowała śnieżnego kota rok temu i zgłosiła swoją pracę do międzynarodowego konkursu „Zimowa inspiracja” organizowanego przez Polski Uniwersytet Języka i Kultury przy Konferencji Narodowej Akademii Nauk w Londynie. Co prawda, rysunek trafił poza konkursem, ale co z tego, skoro śnieżny kot Katii zauroczył w komisji konkursowej wszystkich i... otrzymał specjalne wyróżnienie?

Katia chętnie bierze udział w różnych konkursach – zarówno tych lokalnych, organizowanych w nieuznanej Republice Naddniestrzańskiej, jak i w międzynarodowych, o których informacje znajduje w internecie razem z mamą. W końcu pokazywanie swoich prac jest kluczowe dla rozwoju artysty jako osoby kreatywnej!

– Uczestniczyłam w ogólnomołdawskim konkursie na plakat „Polska w moim sercu”, który ogłoszono w ramach festiwalu „Polska Wiosna w Mołdawii” i zajęłam drugie miejsce! – mówi Katia. – Chętnie uczestniczę również we wszystkich wydarzeniach organizowanych przez Towarzystwo Kultury Polskiej „Jasna Góra” w Tyraspolu, gdzie uczę się języka polskiego – dodaje.

– Jeśli spróbujesz opowiedzieć historię słowem, nie zostaniesz zrozumiany przez tych, którzy posługują się innym językiem, a rysunki są zrozumiałe dla każdego. Rysowanie jest moją pasją odkąd miałam około 6 lat – wspomina Ka-

tia. Dziewczynka rysuje dużo i z przyjemnością, a efekty są zaskakujące i imponujące.

Ważnym wydarzeniem był Obóz Artystyczny dla dzieci i młodzieży, zorganizowany przez TKP „Jasna Góra”, który odbywał się w Domu Polskim „Wołodyjowski” w naddniestrzańskim Raszkowie. W programie obozu znalazły się warsztaty z polskim artystą Stanisławem Franciszkiem „Czerkizem”.

– Malarz „Czerkiz” zapoznał nas nie tylko z technikami rysunkowymi, ale także mieliśmy „żywe” spotkania z językiem polskim. To było 10 twórczych dni pełnych uśmiechów i nowej wiedzy! – powiedziała nam Katia. ■

■ Katia Tielatnik podczas warsztatów rysunku w Raszkowie

Kiedy kolejne numery „Jutrzenki” dotarły do świetlicy w Głodianach...

– Uczestnicy zespołu tanecznego „Styrzańskie Dzwoneczki”, uczeszcujące na zajęcia języka polskiego do świetlicy w Domu Kultury w Głodianach, są stałymi czytelnikami „Jutrzenki” – mówi Lilia Górka, prezes Stowarzyszenia „Styrzańskie Dzwoneczki”. – Szczególnie lubią czytać o swoich sukcesach podczas występów i festiwali, relacje o których regularnie ukazują się na stronach pisma.

Redakcja „Jutrzenki” dziękuje naszym czytelnikom z Głodian za fotorelacje i zachęca wszystkich do utrwalenia siebie z naszym periodykiem! Autorzy najlepszych zdjęć dostaną nagrodę książkową. Nasza pierwsza nagroda powędrowała do najmłodszej czytelniczki z Głodian DARII OHRIMOV. ▶

Zagadka - kolorowaneczka

Zapraszamy do zabawy dzieci z ośrodków polonijnych w Mołdawii!

Przyjechali na wielbłdach,
Nisko się skłonili.
I Dzieciątku, godne króla,
Dary zostawili.

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Odpowiedzi na zagadkę prosimy wysłać na e-mail: **redakcja.jutrzenka@gmail.com** lub przekazać do redakcji przez nauczyciela języka polskiego. Prosimy też podać swoje imię, nazwisko i wiek. Pod koniec roku wśród najaktywniejszych uczestników Klubu Mądrej Sówki będą rozlosowane nagrody książkowe.

WYNIKI KONKURSU MĄDREJ SÓWKI - 2025

14 osób wysłało do redakcji poprawne odpowiedzi na zagadki Mądrej Sówki, wśród nich wylosowaliśmy szczęśliwców. Nagroda główna – książka „**Łamigłówki na cały rok**” – powędrowała do ucznia Szkoły Popołudniowej przy Związku Polaków w Sorokach **Antona Munteana (lat 13)**.

Wyróżnienia specjalne od Redakcji „Jutrzenki” wylosowali:

- **Daria Górka** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielcach) – książka „Łamigłówki ze zwierzętami”,
- **Włodzimierz Monastyrski** (Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielcach) – książka „Łamigłówki z dinozaurami”,
- **Junata Dislevuc** (Szkoła Popołudniowa przy Związku Polaków w Sorokach) – książka „Łamigłówki i krzyżówki”,
- **Daniel Rudei** (Szkoła Popołudniowa przy Związku Polaków w Sorokach) – książka „Łamigłówki ortograficzne z sówką”.

Gratulujemy dzieciom oraz ich nauczycielkom, skierowanym przez ORPEG do pracy w Mołdawii: pani Hannie Gałęckiej i pani Jolancie Domek-Tobolskiej.

A oto rozwiązanie zagadek z numerów „Jutrzenki” wydanych w 2025 roku:

- nr 2 1. Sarna. 2. Siano.
- nr 3 1. Wiatr. 2. Deszcz. 3. Chmury. 4. Śnieżyńki.
- nr 4 1. Wiosna. 2. Kwiecień.
- nr 5 1. Łabędzie.
- nr 6 1. Krowa. 2. Koń. 3. Świania. 4. Koza. 5. Owce.
- nr 7-8 1. Mak. 2. Chaber. 3. Kłos. 4. Poziomki.

- nr 9 1. Wrzesień. 2. Liście.
- nr 10 1. Październik. 2. Żołędzi. 3. Wiewiórka.
- nr 11 1. Samochód.
- nr 12 1. Śnieżka.

6 STYCZNIA symbolicznie kończył okres Bożego Narodzenia, a rozpoczynał czas odpustów. Tak wyjątkowa data wymagała wyjątkowej oprawy – także kulinarnej.

Zwyczaj konsumpcji specjalnie na tę okazję przygotowanego ciasta sięga XIV wieku. Tradycyjnie w każdym cieście znajdowało się ziarno bobu i osoba, która odkrywała w swoim kawałku ciasta owo ziarno, stawała się „królem” lub „królową” i nosiła przygotowaną specjalnie na tę okazję koronę. Zwyczaj ten trafił do Polski w XVII wieku, wraz z przybyciem na nasze dwory francuskich kucharzy i cukierników. Na południu Europy, nie tylko we Francji, ale także we Włoszech, Portugalii czy Hiszpanii, ciasta te nadal królują na stołach 6 stycznia.

W Polsce ten świąteczny dzień od 2011 r. ponownie jest dniem wolnym od pracy. Powoli przypominamy sobie też dawne „królewskie” obyczaje. I choć mało kto organizuje z tej okazji eleganckie obiady czy przyjęcia dla znajomych, coraz częściej 6 stycznia raczymy się tradycyjnymi świątecznymi wypiekami – ciastami lub plackami Trzech Króli.

Pachnący masłem francuski placek – galette des Rois – wypełniony pyszną masą migdałową i ziarnem bobu to idealna propozycja na świąteczny deser. Przygotujcie go dla swojej rodziny!

GALETTE DES ROIS

- 2 płaty ciasta francuskiego
- 125 g mielonych migdałów
- 125 g miękkiego masła
- 1 łyżeczka ekstraktu migdałowego
- 2 jajka ● 1 żółtko
- 1 ziarno suchego bobu
- płatki migdałowe do dekoracji

Mielone migdały, cukier, masło i ekstrakt migdałowy ucieramy w misce na jednolitą masę. Wbijamy dwa całe jajka i mieszamy do połączenia składników.

Tortownicę o średnicy 24 cm natłuszczamy masłem i oprószamy mąką. Wykładamy jednym platem ciasta francuskiego. Nadmiar ciasta odcinamy. Nakłuwamy widelcem. Na ciasto w tortownicy wykładamy masę migdałową i wkładamy ziarenko bobu. Wycinamy mniejszy krążek z drugiego platu ciasta francuskiego i przykrywamy masę. Dokładnie zlepimy brzegi i pośrodku robimy dziurkę, aby mogło wydostać się powietrze. Żółtko roztrzepujemy z łyżeczką wody i równomiernie smarujemy wierzch ciasta.

Ciasto pieczemy w piekarniku nagrzanym do temperatury 200°C przez 15 minut. Posypujemy płatkami migdałowymi i pieczemy jeszcze przez 20 minut w temperaturze 175°C.

Opr. **Natalia Pityn**

Orszak Trzech Króli w Krakowie

Tysiące mieszkańców Krakowa wzięły udział w Orszaku Trzech Króli, który 6 stycznia 2026 roku po raz szesnasty przeszedł ulicami miasta. Barwne pochody wyruszyły z trzech części Krakowa i spotkały się w południe na Rynku Głównym.

Orszak Trzech Króli przeszedł trzema tradycyjnymi trasami: orszak czerwony (europejski) z Katedry na Wawelu, orszak zielony (azjatycki) z kościoła na Dębnikach oraz orszak niebieski (afrykański) z Placu Matejki. Na Placu Wszystkich Świętych do przechodzącego orszaku króla europejskiego dołączył prezydent Krakowa Aleksander Miszański, który do królewskiej skrzyni dołożył swój dar w imieniu mieszkańców miasta.

Do monarchów reprezentujących trzy kontynenty dołączyło dwóch polskich władców, którzy są bohaterami obchodzonych w 2025 roku wielkich rocznic: Bolesław Chrobry, pierwszy polski król koronowany 1000 lat temu, oraz Zygmunt Stary, który 500 lat temu na krakowskim Rynku odbierał hołd pruski. Dzięki wsparciu Teatru Groteska w czerwonym orszaku po raz pierwszy pojawił się także smok.

Trzy człony Orszaku około południa spotkały się na Rynku Głównym i rozlokowały przed sceną ustawioną w pobliżu Wieży Ratuszowej. Królowie oddali tam pokłon nowonarodzonemu Dzieciątku Bożemu.

Wcześniej, od godziny 11.00, ze sceny popłynęły dźwięki polskich kolęd i pastorałek wykonywanych przez zespół Fausystem z solistką Aleksandrą Nykiel oraz Lidię Jazgar. Natomiast po pokłonie trzech króli kolędowanie poprowadziła Magdalena Steczkowska.

Opr. **Elena Dudari**

Fot. **Anna Gaydamowicz-Mazur**

Ciekawostki

Nowością tegorocznego orszaku była akcja Listy do Dzieciątka. Dzieci, nie prosząc o prezentach osobistych, powierzyły Mu najważniejsze sprawy swojego serca oraz swoich rodzin i świata. Przy żółtku ustawiona została skrzynka, do której każdy mógł wrzucić swoje intencje spisane na kartkach. Po orszaku skrzynka została przeniesiona do kościoła karmelitów, gdzie w niedzielę, 18 stycznia, została odprawiona msza w intencjach przekazanych przez dzieci.

Orszak Trzech Króli przywrócił starą polską tradycję jasełek ulicznych, radosnych, wielobarwnych pochodów, rozśpiewanych i uśmiechniętych kolędników.

XVII EDYCJA 2025/2026

BYĆ POLAKIEM

**NIE PYTAJ, CO POLSKA ZROBIŁA
DLA CIEBIE, ALE CO TY MOŻESZ
ZROBIĆ DLA POLSKI!**

MIĘDZYNARODOWY KONKURS | ATRAKCYJNE NAGRODY

REGULAMIN I ZASADY KONKURSU:

www.bycpolakiem.pl

